

**פרופ' מיכאל שימל**  
**ד"ר גאונה אלטרסקו**  
**ד"ר סורניה גריסארו**

## **לידה מוקדמת בעקבות יחסי אישות – זיהוי גורם גנטי**

### **השאלה:**

ניסיון רב שנים ביחידה לטיפול מיוחד ביילוד הראה שאחוז לא מבוטל של נשים (כ- 7.8%) יולדות פגים קרי לפני שבוע 37 להריון. גורמים רבים עלולים להביא להתפתחותה של לידה מוקדמת וביניהם קיום יחסי אישות במהלך ההריון<sup>1</sup>. אכן, בדיון עם היולדת ובעלה מצאנו לעיתים, כי קוימו יחסי אישות ביממה שלפני תחילתה של הלידה המוקדמת. השערנו הייתה, שההורמון פרוסטגלנדין D המצוי בנוזל זרמת הגבר גורם להפעלת השריר החלק שבדופן הרחם, לתחילתן של התכווצויות רחמיות ולהתפתחותה של לידה מוקדמת<sup>2</sup>.

במחקר שפורסם ב-2004 נמצא רצף גנטי ייחודי הידוע כגורם לרגישות יתר לפרוסטגלנדין D בשריר חלק<sup>3</sup>. במחקר קליני שערכנו ב"שערי צדק"<sup>4</sup> נבחנו השאלה האם רצף גנטי זה גורם לרגישות יתר של שריר הרחם וממלא ללידות מוקדמות?

### **שיטת המחקר:**

בסקר השתתפו שלוש קבוצות יולדות. הקבוצה הראשונה כללה 24 נשים שילדו בשבוע 24-35 להריון ודיווחו על קיום יחסי אישות ב-24 שעות

1. Kavanagh J, Kelly AJ, Thomas J. Sexual intercourse for cervical ripening and induction of labour. *Cochrane Database Syst Rev*. 2001(2):CD003093.
2. Helliwell RJ, Keelan JA, Marvin KW, Adams L, Chang MC, Anand A, et al. Gestational age-dependent up-regulation of prostaglandin D synthase (PGDS) and production of PGDS-derived antiinflammatory prostaglandins in human placenta. *J Clin Endocrinol Metab*. 2006 Feb;91(2):597-606.
3. Oguma T, Palmer LJ, Birben E, Sonna LA, Asano K, Lilly CM. Role of prostanoid DP receptor variants in susceptibility to asthma. *N Engl J Med*. 2004 Oct 21;351(17):1752-63.
4. Grisaru-Granovsky S, Altarescu G, Finci S, Weintraub A, Tevet A, Samueloff A and Schimmel MS.. (2010) Prostanoid DP Receptor (PTGDR) variants in mothers with post-coital associated preterm births - Preliminary Observation. *J of Perinatology* 30(1):33-7.

קודם הלידה. בקבוצה השנייה היו 30 נשים שילדו בשבוע 24-35 להריון ללא סיבה הנראית לעין. בקבוצה השלישית, קבוצת הביקורת, נכללו 95 נשים שילדו לידה רגילה במועד ללא כל סיבוכים (קבוצת ביקורת). קבוצות 2 ו-3 הצהירו שלא קיימו יחסי אישות ב-24 השעות שלפני הלידה. מכל הנשים נלקחה דגימת דם לצורך הפקת DNA ונבדקו השינויים באחד הגנים האחראים לפעילות פרוסטגלנדין D.

#### תוצאות:

אצל נשות קבוצה מספר 1, בהשוואה לנשים מקבוצה 2 ו-3, נמצא שינוי ייחודי ברצף חומצת גרעין באחד האתרים האחראים על פעילות פרוסטגלנדין D.

#### מסקנה:

ממצא זה מאשש את ההנחה כי בנשים אלו תתכן רגישות יתר לפרוסטגלנדין D שבעקבותיו המגע של הפרוסטגלנדין שבזרמת הגבר עם דופן הרחם עלול להביא להתכווצויות שיחוללו לידה מוקדמת.<sup>5</sup>

#### שאלה הלכתית ותשובה בצידה:

פרשת מקרה: זוג צעיר שבעברו 2 לידות מוקדמות בשבוע 27, פנה לאחר שהאישה שהייתה בשבוע 22 להריונה השלישי, התלוננה על כאבי גב בעת קיום יחסי אישות. מאחר והבירור העלה שהמדובר בצירים מוקדמים, נערך בירור הלכתי שבעקבותיו הומלץ לזוג לקיים יחסי אישות תוך שימוש בקונדום מחורר<sup>6</sup> (בצידו העליון). לשמחתנו הריון זה הסתיים בלידת תינוקת בריאה בשבוע 40.

5. מדובר אפילו לפני החודש התשיעי של ההריון. ראה מ. הלפרין, קוים אחדים לדרכו של הגרש"ז אויערבאך זצ"ל בהלכות רפואה ופיקוח נפש, **ספר אסיא ט**, עמ' 195-239, בשער החמישי, פרק ב', עמ' 234-236 בשם פרופ' אידלמן, שם מדובר בהקדמת לידה עקב צום, תופעה שבהריונות חסרי סיכון, קיימת רק בחודש התשיעי להריון. ראה: Kaplan M, Eidelman AI, Aboulafia Y. Fasting and the Precipitation of Labor. *JAMA* 1983;250:1317-8.

-- העורך.

-- העורך.

6. ראה **נשמת אברהם**, מהדורת תשס"ז, חלק יו"ד, קפז, ב3.